

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύνοψη Εαρινής Έκθεσης 2018 - Μάιος

Για δεύτερη συνεχή χρονιά ο δημοσιονομικός στόχος υπερκαλύφθηκε με την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος το 2017, σε όρους Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης, ύψους 4,2% του ΑΕΠ έναντι στόχου 1,75%. Η καλή δημοσιονομική επίδοση οφείλεται κυρίως στην αύξηση σε σχέση με το 2016 των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές και έμμεσους φόρους, καθώς και από τη συγκράτηση των δαπανών, παρά την έκτακτη χορήγηση του «κοινωνικού μερίσματος». Αντιθέτως, υστέρηση εμφάνισαν τα έσοδα από άμεσους φόρους και τα έσοδα του ΠΔΕ. Αξιοσημείωτη επίσης είναι η σημαντική αύξηση του ύψους των επιστροφών φόρων και της μείωσης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ελληνικού Δημοσίου στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων επτά ετών.

Για το 2018, τα πρώτα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού δείχνουν πως ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5% του ΑΕΠ είναι εφικτός. Ειδικότερα παρατηρείται αύξηση σε σχέση με το 2017 των εισπράξεων από έμμεσους φόρους, ασφαλιστικές εισφορές, καθώς και των εσόδων του ΠΔΕ. Από την άλλη πλευρά, παρουσιάζεται μικρή αύξηση των δαπανών για κοινωνικές παροχές. Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένο ότι τα νέα δημοσιονομικά μέτρα εντός του 2018 είναι πολύ περιορισμένα, η επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου συναρτάται ευθέως με το ρυθμό μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας.

Το 2018 αποτελεί έτος καμπής για το ελληνικό Δημόσιο χρέος, καθώς κρίνονται τα μέτρα ελάφρυνσής του και επίκειται η πλήρης επιστροφή της χώρας στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί δοκιμαστικές έξοδοι στις αγορές μέσω των οποίων έχουν αντληθεί κεφάλαια ύψους 6 δισ. ευρώ. Παράλληλα, οι διεθνείς οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης έχουν αναβαθμίσει το αξιόχρεο της ελληνικής οικονομίας και οι αποδόσεις του δεκαετούς ομολόγου έχουν περιοριστεί σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Ωστόσο, η αβεβαιότητα που επικρατεί στη διεθνή σκηνή (κυρίως η κυβερνητική αστάθεια σε Ιταλία και Ισπανία) συμπαρασύρει προς τα πάνω τις αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων. Σε κάθε περίπτωση, η δημιουργία υψηλού ταμειακού αποθέματος ασφαλείας (cash buffer) προσφέρει εν μέρει προστασία σε ενδεχόμενη δυσμενή διεθνή συγκυρία.

Ως προς το μακροοικονομικό σκέλος, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θεωρεί ότι η ελληνική οικονομία εξέρχεται του υφεσιακού κύκλου, ωστόσο είναι κρίσιμο να επιτευχθούν σημαντικά υψηλότεροι ρυθμοί μεγέθυνσης τα επόμενα χρόνια. Τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την πραγματική μεταβολή του ΑΕΠ το 2017

δείχνουν αύξηση 1,4% (σταθερές τιμές 2010). Τη μεγαλύτερη συμβολή στην άνοδο του ΑΕΠ είχαν οι επενδύσεις (η αύξηση του Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου έφθασε το 9,6%). Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στον «εξοπλισμό μεταφορών». Από την άλλη πλευρά, προβληματισμό προκαλεί η σχεδόν μηδενική συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης στην αύξηση του ΑΕΠ, γεγονός που συνδέεται με την πίεση που ασκούν στα νοικοκυριά οι ασφαλιστικές και φορολογικές τους υποχρεώσεις. Σημαντική άνοδο κατά 6,8% κατέγραψαν οι εξαγωγές, κυρίως λόγω της αύξησης εξαγωγών υπηρεσιών (κατά βάση τουρισμός). Ωστόσο, ήταν ακόμη υψηλότερη η άνοδος των εισαγωγών (+7,2%) με αποτέλεσμα η καθαρή συμβολή του εξωτερικού τομέα στο ΑΕΠ το 2017 να είναι αρνητική κατά περίπου 5,1 δις. Ευρώ. Πάντως οι αποκλίσεις όσον αφορά στην πρόβλεψη του ρυθμού μεγέθυνσης για το 2017 είναι από τις μικρότερες των τελευταίων οκτώ ετών, γεγονός που αποτελεί μian επιπλέον ένδειξη ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε φάση σταθεροποίησης και περιορισμού της αβεβαιότητας, χωρίς να υπάρχουν σημαντικές «δομικές ρήξεις» (structural breaks) οι οποίες περιορίζουν την επιτυχία των προβλέψεων.

Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός το 2017 επανήλθε σε θετικό πρόσημο με αποτέλεσμα να καταγράψει μέσο ετήσιο ρυθμό 1,1%, έναντι μηδενικού το 2016. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στην ανοδική πορεία των διεθνών τιμών του πετρελαίου καθώς και στην πληθωριστική επίδραση των έμμεσων φόρων που τέθηκαν σε ισχύ το 2017. Ο δομικός πληθωρισμός κινήθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από τον εναρμονισμένο, αλλά έκλεισε με άνοδο 0,3% σε σχέση με το 2016. Η σταθερή βελτίωση στην αγορά εργασίας συνεχίστηκε. Η αύξηση αυτή προήλθε κυρίως από την αύξηση των θέσεων πλήρους απασχόλησης κατά 73 χιλιάδες. Ανοδικά εξελίχθηκε η προστιθέμενη αξία σε πέντε συνολικά μεγάλους κλάδους: Ορυχεία-Λατομεία-Μεταποίηση- Ενέργεια κλπ, Γεωργία-δασοκομία-αλιεία, Τέχνες- Ψυχαγωγία κ.ά υπηρεσίες, Επαγγελματικές-επιστημονικές-τεχνικές δραστηριότητες. Σημαντική ανάκαμψη παρατηρήθηκε επίσης στον κλάδο Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο-Επισκευές-Καταλύματα-Εστίαση που είχε επίσης γνωρίσει κάμψη το 2016. Αντίθετα κάμψη σημειώθηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά στους κλάδους της Δημόσιας Διοίκησης, Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας, Ενημέρωσης-Επικοινωνίας αλλά και στις Κατασκευές που είχαν δώσει πέρυσι σημάδια κάποιας ανάκαμψης.

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2017 εμφάνισε έλλειμμα ύψους 1.414 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 458 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2016. Ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2017 διαμορφώθηκε σε 0,8%, δηλαδή σε χαμηλότερα επίπεδα από το 2016 οπότε είχε προσεγγίσει το 1,1%. Η βελτίωση αυτή προήλθε κυρίως από την αύξηση του

πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών η οποία υπεραντιστάθμισε την αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών. Ειδικότερα, η βελτίωση του ισοζυγίου υπηρεσιών προήλθε κυρίως από την αύξηση του πλεονάσματος του ταξιδιωτικού ισοζυγίου (+13,6%) και δευτερευόντως από την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου θαλασσίων μεταφορών (+19,2%).

Στους πρώτους μήνες του 2018 δεν διαφαίνονται κάποιες σημαντικές μακροοικονομικές μεταβολές. Ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή για τον Απρίλιο ανήλθε σε 0,5% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017, ελάχιστα μικρότερος από το δομικό πληθωρισμό που έφτασε στο 0,7%. Το ποσοστό της εποχικά διορθωμένης ανεργίας διαμορφώθηκε το Φεβρουάριο του 2018 στο 20,8%, οριακά αυξημένο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα κατά 0,1%, αλλά αισθητά μειωμένο σε σχέση με το Φεβρουάριο του 2017 κατά 1,8%. Στους δείκτες οικονομικής συγκυρίας, οι μετρήσεις για το πρώτο τετράμηνο του έτους δείχνουν οριακή βελτίωση τόσο του δείκτη οικονομικού κλίματος, ο οποίος έφθασε τον Απρίλιο στις 103,6 μονάδες έναντι 101,3 μονάδων στο τέλος του 2017, όσο και του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ο οποίος μετά από μία κάμψη τους πρώτους δύο μήνες του έτους, ανέκαμψε τον Μάρτιο. Κατά το πρώτο δίμηνο του 2018, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε σε 1.879 εκατ. ευρώ αυξημένο κατά 37,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017. Η επιδείνωση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στο αυξημένο κατά 309 εκατ. έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών (+10%) και δευτερευόντως στις μικρές μειώσεις των πλεονασμάτων των λοιπών ισοζυγίων (υπηρεσιών, πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων). Οι ξένες άμεσες επενδύσεις διατηρούν τη δυναμική του 2017 και καταγράφουν για τρίτη συνεχή χρονιά θετική μεταβολή.

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο κρίνει ότι η αναθεώρηση της πρόβλεψης του Υπουργείου Οικονομικών για αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2018 κατά 2,3% (σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη για +2,5%) αποτελεί ένα σαφώς ρεαλιστικότερο στόχο. Η αναθεώρηση αυτή οφείλεται, κυρίως, στο «αποτέλεσμα βάσης» (carry over effect) που προκλήθηκε από την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2017, ελαφρώς χαμηλότερα από τις αρχικές προβλέψεις.

Ωστόσο, η πραγματοποίηση των μακροοικονομικών προβλέψεων απαιτεί την υπέρβαση σημαντικών κινδύνων που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν. Συγκεκριμένα:

- ✓ Η προσαρμογή της χώρας στο «μετα-μνημονιακό» περιβάλλον ευρωπαϊκής δημοσιονομικής εποπτείας,

- ✓ η συρρίκνωση του **δυνητικού προϊόντος** της ελληνικής οικονομίας,
- ✓ η διατηρούμενη σε **υψηλά επίπεδα ανεργία** και η επιδείνωση του **δημογραφικού προβλήματος**,
- ✓ οι απρόβλεπτες επιπτώσεις των κρίσιμων **γεωπολιτικών εξελίξεων** στο Ιράν, στην Ανατολική Μεσόγειο, στη Συρία και στην Τουρκία,
- ✓ η **κυβερνητική αστάθεια** στην Ιταλία μπορεί να αποτελέσει εστία σοβαρής αβεβαιότητας,
- ✓ η αρνητική επίδραση στην ιδιωτική κατανάλωση από την παράταση των περιοριστικών φορολογικών μέτρων καθώς και η αυξανόμενη αρνητική επίδραση των καθαρών εισαγωγών στο ΑΕΠ.

Αθήνα, 31 Μαΐου 2018

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Παναγιώτης Κορλίδας